

dopravu osob, kteréž rozvětveny jsou po správním obvodu více korunních zemí. Jestliže dotýčný předmět dotýká se zároveň oboru působnosti některého jiného ústředního úřadu, budiž s tímto úřadem učiněno potřebné dohodnutí (§ 143 živn. ř.).

Živnost bednářská.

Živnost bednářská náleží k živnostem řemeslným. Co do rozsahu živnosti bednářské budiž poukázáno k těmto hlavním dobrozdáním:

1. Vzhledem k § 37 živn. ř. může bednář skončiti veškerý práce potřebné ku dokonalému zhotovení svých výrobků a proto jest beze všeho odporu oprávněn pobíjeti sudy a kádě železnými obručemi, jichž sám ovšem vlastně nevyrábí, poněvadž práce tato bezpodmínečně patří k dovršení jeho výrobků (dobrozdání obch. a živn. komory linecké).

2. Sládci, vyrábitelé likérů a octa oprávněni jsou dáti sudy, nádoby a podobné nádrže sloužící k uschování a rozvážení výrobků jejich do obchodu zhotovovati a spravovati zvláštním, k tomu účelu chovaným pomocníkům bednářským, jelikož práce tyto nezbytny jsou k upotřebitelnému a k prodeji se hodícímu zhotovení výrobků jejich. Samo sebou však rozumí se, že nesmí se práce tyto provozovati izolovaně t. j. v ten způsob, že nenáleží k vlastnímu oboru živnosti samé, ani se nesmí podobné nádoby zhotovovati jen na prodej. Obchodníkům pivem, likéry, octem a pod. nepřísluší však oprávnění toto, byť i vyhovovali podmínkám § 14 živn. ř., tedy byť i sami byli bednáři (rozh. místodrž. ze dne 15. června 1888 č. 46.363).

3. Pobíječ a bednář sudů jsou názvy totožné; i nezáleží tedy na tom, obmezuje-li se takovýto živnostník jen na zhotovování nádobí bednářského z měkkého dřeva, či provádí-li jiné práce bednářské. V tomto případě běží o osvědčování řemeslné živnosti skutkem (obchodní a živn. komora vídeňská).

4. Bednářům nelze zabraňovati zhotovování beden, které se neklíží, ani necinkují ani nehoblují, nýbrž jednoduše hřeby spojeny jsou (obch. a živn. komora liberecká).

5. Bednáři nejsou oprávněni prováděti krytbu střech šindeli (obchodní a živn. komora celovecká).

6. Bednáři jsou oprávněni vyráběti a prodávati necky a vály na nudle (obch. a živn. komora pražská).

7. Živnost škopkářů náleží k živnosti bednářské (obch. a živn. komora štýrsko-hradecká).

Živnost brašnářská, řemenářská a sedlářská.

Min. nařízení ze dne 30. června 1884 č. 110 ř. z. a ze dne 17. září 1883 č. 148 ř. z. o označování řemeslných živností uvádí jako související resp. příbuzné živnosti se živností brašnářskou tyto živnosti: živnost řemenářů, zhotovitelů bičů, štítů k čepicím, sedlářů a zhotovitelů koňských postrojů.

I. Výrobu a prodej bičů, holí na procházku, vyjímaje hole ze dřeva jen anebo ze soustružnické práce, dále výrobu kožených dámských pasů, řemenů na pláštiky (plaidy), postrojů na psy a obojků na psy dlužno považovati za oprávnění příslušející ve stejné míře i řemenářům, i sedlářům

i brašnářům (obch. a živn. komora vídeňská). Šití klejanky (voskového plátna — Wachsleinwand) jest integrující součástíou řemeslné živnosti brašnářské (obch. a živn. komora pražská). Vedle soustružníků jsou však i vyrábitele bičů oprávněni zhotovovati netoliko hole opředené nebo strunami opletené, nýbrž i hole ze dřeva zrobené, a to již i z toho důvodu, že procedura práce při této výrobě tatáž jest, jako při výrobě bičíšť a v obou případech užívá se týchž nástrojů (obch. a živn. komora pražská).

II. Řemenáři a sedláři.

Živnost řemenářská úzce spřízněna jest se živností sedlářskou. Dřívější vyhraničení práva výrobního mezi jednotlivými odvětvími výrobními spočívalo na větším díle na ústavách někdejších cechů (pořádků), na zvláštních nařízeních a místních zvyklostech, jichž původ hledati jest v dobách nepamětných a kterážto obmezení nelze více uvést ve shodu se svobodomyšlnějším duchem zákonodárství našich dob. Tak nařizoval na př. i řád vídeňských řemeslníků ze dne 10. prosince 1742 (§ 15), že vedle resoluce sdělané dne 17. června 1660 a potvrzené poznovu dne 17. února 1682 mají se sedlářové úplně zdržovati zhotovování řemení; a na jiném místě stanoví se též, že sedláři nemají se zabývati ani zhotovováním prací řemenářských ani obchodem jimi; vedle toho zakázáno bylo sedlářům používatí řemenářských tovaryšů nebo zmíniti se o řemenářství v listu vyučném. Avšak již tehdy se pociťovalo, že touto záповědí nezhotovovati žádných prací řemenářských sedláři byli poškozováni. Jakž ostatně pozdější nařízení, tak jmenovitě dv. dekret ze dne 6. září 1815 a j. v. prohlašují, vidělo se správě státní nezbytnou potřebou vzhledem k tomu, že není možno do nejmenších podrobností seznámenati předměty přináležející k výrobě nebo prodeje jedné každé živnosti zvlášť a to tím méně, jelikož vzrůstající a pokročilý průmysl pokusu tomuto byl závadou téměř nepřekonatelnou: tedy k zamezení ustavičných svárů spojení dosud rozlišované živnosti nebo dovoliti oběma stranám sporným výrobu jednotlivých předmětů, kterýžto modus částečně ve skutek uváděn i při živnosti sedlářů a řemenářů. To, co tehdy správným shledáváno bylo, nemůže ovšem za dnešních poměrů více platnosti docházeti, ježto i živnost sedlářů i živnost řemenářů značného vybroušení doznaly, mnohé výrobky pak přestaly se užívatí, jiné zase vešly v obyčej, a i co do zhotovování prací udály se značné změny, jež technicky sblížily vzájemně obě ona odvětví živností. Že obě tyto živnosti příbuzny jsou, mimo jiné vysvítá právě z kompetenčních sporů, které se mezi nimi od pradávna vyskytovaly, dále i ta okolnost, že není málo těch osob, jež současně provozují i živnost sedlářskou i živnost řemenářskou.

Platný řád živnostenský propůjčuje pak v § 37 každému živnostníku právo k tomu, aby sloučiti mohl veškery práce nezbytné k dokonalému zhotovení svých výrobků a aby choval potřebné k tomu pomocníky i živností jiných. Má tedy rozhodně sedlář právo sám prováděti součástky svých vlastních výrobků, byť i náležely v obor živnosti řemenářské (obch. a živn. komora vídeňská). Jakéhosi rozhraní bylo by lze co nejjednodušeji docílití mezi oprávněními obou těchto živností v ten způsob, že by si mohli sedláři podržeti výrobu těžkých a lehkých postrojů k tahu i s veškerým příslušenstvím k tomu, jako tomu jest dosaváde, kdežto řemenářům bylo by lze přikázati veškery postroje do kočárů i příslušenství vyjímaje chomouty a podchomoutníky (kocoury, polštáře). Přihlížejíce k dnešnímu obyčeji,

který se tu skutečně zachovává, došlo k dalšímu sblížení v tom směru že živnostníci obou těchto skupin bez nejmenších závad a sporů opatřují společně celou řadu jistých předmětů, kdežto s nížádné strany nepřikročilo se ku přesnému vymezení dosud ještě sporných oprávnění obou živností. A nadto ještě bývají obě živnosti bez toho spojeny v jedné osobě, a zejména na venkově bylo by z větší části čirou nemožností podobné ohraňování; z těchto důvodů zdá se býti dozajista správným ono tvrzení, že přísné rozlišování mezi oprávněními obou těchto živností vůbec místa nemá, tedy že zavést dlužno takový stav, jaký bez toho v cizině již převládá podle udání i zkušeností nabytých a nezvrácených doposud (obch. a živn. komora vídeňská). Ostrých inezí nelze mimo to mezi živnostenskými oprávněními sedlářů a řemenářů stanoviti i z toho důvodu, že ve mnohých krajinách od pradávna a to zejména na venkově obvykle provádějí řemenáři práce sedlářské a sedláři zase řemenářské (obch. a živn. komora opavská). Zní-li nějaký živnostenský list na živnost řemenářskou a sedlářskou, oprávněn jest majitel živnosti přidělati ke koňskému postroji, jež byl zhotovil, postraňky z motouzu, poněvadž podobné práce obvykle obstarávají řemenáři a sedláři, a ježto práce tyto považovati dlužno za práce potřebné k úplnému provedení dotyčných výrobků živnosti sedlářské a řemenářské ve smyslu cit. § 37 řádu živn. (výn. místodrž. štyrského ze dne 3. února 1894 č. 1716 sb. č. 885).

IV. Lakování povozů provádějí zhusta i sedláři, při čemž sporno jest, hlásil-li se vždycky dotyčný živnostník jako sedlár a kolár. Sedláři obvykle lakují povozy ku správce převzaté a to zejména na venkově, což v zájmu obyvatelstva jeví se býti naléhavým vzhledem ku méně značné dělbě práce na venkově, kdež nejsou přiměřeným způsobem zastoupeny zvláštními živnostmi všechny práce potřebné k úplnému provedení výrobku. (obch. a živn. komora chebská). Zpravidla však není sedlár na základě svého živnostenského listu znějícího na tuto živnost oprávněn vozy lakovati (výn. místodrž. pro Tyroly a Vorarlberg ze dne 9. listopadu 1893 č. 26.131). Řemenářům a sedlářům musí býti přiznáno oprávnění netoliko ku výrobě a prodeji bičů, nýbrž i obchod vésti bičisti (obch. a živn. komora linecká a štyrsko-hradecká). Sedláři nelze zabráňovati prodej zboží provaznického, pokud zboží toto tak úzce souvisí s výrobky živnosti sedlářské, že by výrobků těchto nebylo lze bez přičinění zboží provaznického považovati za úplný produkt. I prodávali sedláři od nepaměti beze všech závad i postraňky, šnůrky k bičům atd.; naproti tomu nesmějí sedláři prodávati onoho zboží, jehož nelze považovati za nezbytnou součást zboží sedlářského, jako k. př. jsou provazy, motouzy, sítě atd. (obch. a živn. komora innohostská a vídeňská). Sedláři oprávnění jsou vyráběti školní brašny a řemeny k tomu příslušné.

V. Živnost sedlářská příbuzna jest též se živností čalounickou, jelikož na venkově, kde by se asi stěží udrželi výhradní čalouníci, přejímají menší práce čalounické, zvláště pak správký jenom sedláři (obch. a živn. komora pražská), avšak to se děje právě jenom výjimečně a to na venkově; ostatně však uvádí nařízení min. obch. ze dne 17. září 1883 č. 148 ř. z. čalouníky a sedláře jako zvláštní řemeslné živnosti od sebe oddělené a proto předpisuje pro každou z nich způsoblost zvláštní (výn. místodrž. hornorak. ze dne 14. března 1885 č. 3199).

VI. Vedle zásad našeho zákonodárství živnostenského nebrání se osobě soukromé ani obchodníku nikterak v tom, aby sobě sám pořizoval pro osobní svoji potřebu řemeslné práce, jichž potřebuje pro svůj živnostenský podnik, pokládá-li se k tomu za způsobilého nebo obstará-li si je pomocí vlastního svého služebního nebo pracovního personálu. Proto mohou i podniky drah koňských, podniky pro dopravu zboží, větší povoznické podniky, majitelé dostavníků beze vší závady chovati si zvláštní sedlářské pomocníky a vlastní domácí sedlářské dílny míti za tím účelem, aby si pořizovali, pokud se týká, pořídití dle sedlářské práce k jich živnosti potřebné. Při tom se ovšem předpokládá, že takto zaměstnávání pomocníků sedlářství skutečně též náleží ku vlastnímu personálu onoho podniku a že tedy i formálně byli do služby a práce přijati. Tam, kde by podmínce této dosti učiněno nebylo, nastal by ovšem případ neoprávněného provozování živnosti, avšak ani tu nebylo by prohřešení na straně službodárcově, nýbrž dopustil by se neoprávněného provozování živnosti sám pomocník, který ve službě nejso, samostatně živnost sedlářskou provozuje (výn. dolnorak. místodrž. ze dne 2. února 1885 č. 2140).

Živnost cihlářská.

I. Cihelny náležejí k oněm živnostenským provozovárnám, jež jsou na schválení živnostenského úřadu ve smyslu §§ 25—32 živn. řádu vázány, ježto tento závod živnostenský spojen jest se žárovišti a značnějším vyvinováním se kouře ohroženo neb obtěžováno jest sousedstvo.

II. Při živnosti cihlářské naskytuje se předkem otázka, zda-li a za kterých podmínek lze cihelny řaditi mezi zemědělské závody odštěpné. Otázku tuto sluší zpravidla zodpověděti záporně, neboť provozuje-li nějaký zemědělec cihlářskou živnost na vlastním pozemku, nelze to již považovati za zemědělský odštěpný závod, ježto činnost tato není v nezbytné souvislosti s pracemi zemědělskými a s dalšími úkony, jež zemědělství vyžaduje (obch. a živn. komora pražská sb. č. 2837). Dle názoru správního dvoru soudního lze o zemědělském průmyslu mluvit pouze tam, kde zemědělec zabývá se zpracováním výrobků docílených provozováním zemědělství jakožto zaměstnáním vedlejším a to v ten způsob, že tímto zpracováním nepozbývají výrobky povahy suroviny. Při výrobě cihel není však o nějakém výrobku zemědělském řeči; neboť hlína, z níž se bere materiál upotřebený ku výrobě cihel, jest sice nezbytným podkladem a podmínkou zemědělství, není však jeho výrobkem (rozh. ze dne 8. května 1894 č. 1578 sb. »Budwinski« č. 7888).

III. Výroba kamnových kachlí děje se, jak známo, podstatně zcela jiným a daleko složitějším způsobem než výroba cihel, a proto sluší považovati kachle nikoli za výrobek cihel, nýbrž za výrobek speciální provozovárny ku pálení zboží hlíněného; okolnost tato vytčena jest též v § 27 řádu živn., kdež jsou »cihelny« (pol. 43) výslovně rozlišovány od »závodů ku pálení zboží hlíněného« (pol. 45). Nadto potřebí jest ku výrobě kachlí dle § 1 řádu živn. zvláštní zručnosti, kteráž vyhledává vzdělání živnostenské nabyté vyučením a delším zaměstnáním v oboru tom a to tím více, ježto vyrabitelé kachlí jakožto odborníci zaměstnávají se i stavbou kamen z kachlí. Následkem toho neopravňuje schválení dané pro živnost cihlářskou nikdy ku výrobě kachlí, naopak sluší výrobu kachlí považovati za řemeslnou živnost (rozh. obchodní a živnostenské komory lvovské sb. č. 3168).